

Międzynarodowa Konferencja Naukowa pn. „Bezpieczeństwo i regulacja na rynku energetycznym”, Łódź, 23–24 maja 2019 r.

23 i 24 maja 2019 r. na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Łódzkiego (WPiA UŁ) odbyła się Międzynarodowa Konferencja Naukowa pn. „Bezpieczeństwo i regulacja na rynku energetycznym”¹. Głównymi Organizatorami konferencji byli Katedra Europejskiego Prawa Gospodarczego WPiA UŁ oraz Naukowe Koło Prawa Energetycznego i Innych Sektorów Infrastrukturalnych Uniwersytetu Łódzkiego (NKPEiISI). Patronat honorowy nad wydarzeniem sprawowali Prezes Rady Ministrów, Mateusz Morawiecki, Prezes Urzędu Regulacji Energetyki oraz Polski Komitet Światowej Rady Energetycznej. Współorganizatorami przedsięwzięcia byli Polska Fundacja Prawa Konkurencji i Regulacji Sektorowej *Ius Publicum* w Warszawie (Fundacja *Ius Publicum*) oraz Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach. Partnerem strategicznym konferencji było Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo S.A., partnerem złotym – Grupa Lotos S.A., partnerem srebrnym – Izba Gospodarcza Gazownictwa, partnerem brązowym – Gas Trading S.A., partnerem wspierającym zaś Bank Ochrony Środowiska. Głównym partnerem medialnym był portal BizesAlert.pl.

Konferencję otworzył organizator przedsięwzięcia, Marcin Kraśniewski (Uniwersytet Łódzki, Światowa Rada Energetyczna). Powitał on wszystkich zebranych, a szczególnie gości zagranicznych, którzy przybyli z siedmiu różnych państw europejskich. Podziękował on także wszystkim moderatorom i referentom za zaangażowanie w przygotowanie programu tegorocznej konferencji. Słowa powitania i podziękowania skierowała do wszystkich również prof. zw. dr hab. Maria Królikowska-Olczak (Kierownik Katedry Europejskiego Prawa Gospodarczego, Uniwersytet Łódzki). Oficjalnego otwarcia konferencji dokonał Rektor UŁ prof. zw. dr hab. Antoni Różalski, a także Prodziekan WPiA UŁ dr Zbigniew Świdorski, Andrzej Górczyński (Wicemarszałek Województwa Łódzkiego) oraz Ewa Wardęga (Dyrektor w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Łódzkiego). Podczas swoich wystąpień podkreślili oni szczególne znaczenie wydarzenia dla całej społeczności akademickiej Uniwersytetu Łódzkiego oraz regionu łódzkiego.

Następnie Marcin Kraśniewski odczytał list Prezesa Rady Ministrów Mateusza Morawieckiego skierowany do organizatorów i uczestników konferencji. Na wstępie listu Premier Morawiecki zwrócił uwagę na znaczenie sektora energetycznego, który zajmuje kluczowe miejsce w polityce państwa. Zaznaczył on, że spójność polityki energetycznej jest uzależniona od współpracy ośrodków akademickich i biznesu. Następnie podkreślił wagę bezpieczeństwa energetycznego i jego znaczenie dla jednostek oraz państwa jako całości. Kolejno zaznaczył, że tak szeroko określone bezpieczeństwo stanowi jeden z filarów długoterminowej polityki państwa. W dalszej części listu Premier powiązał bezpieczeństwo energetyczne z aktywną polityką dywersyfikacji źródeł dostaw gazu ziemnego do Polski oraz wprowadzeniem mechanizmu rynku mocy zabezpieczającego

¹ Wydarzenie stanowiło kontynuację ogólnopolskich konferencji naukowych pn. „Bezpieczeństwo i regulacja na rynku energetycznym” (2017 i 2018) (zob. Czuba, Modzelewski i Pytkowski, 2018, s. 111–129; Kraśniewski, Modzelewski i Sokół, 2017, s. 118–131).

ciągłość produkcji energii. Podkreślił również rolę, jaką w miksie energetycznym mają stanowić odnawialne źródła energii, wskazując jednocześnie na ich niestabilność na obecnym etapie rozwoju technologii. Prezes Rady Ministrów nawiązał także do przyjętych regulacji dotyczących cen energii, podkreślając, że ich stabilność stanowi priorytet dla rządu. Kolejno Premier Morawiecki wskazał na rozwijającą się międzynarodową współpracę Polski w zakresie sektora energetycznego, wymieniając w szczególności projekty realizowane z Norwegią i Danią, a także konieczność podejmowania wspólnych działań regionu i całej Unii Europejskiej, dążących do powstrzymania sfinalizowania projektu gazociągu Nord Stream 2. W ostatniej części listu Premier wyraził nadzieję, że w wyniku debat podczas konferencji uda się wypracować propozycje rozwiązań, którymi będzie można się posilkować, kreując politykę energetyczną Polski, a także całej Europy, ze szczególnym uwzględnieniem zapewnienia bezpieczeństwa energetycznego.

Moderatorem pierwszej sesji była prof. zw. dr hab. Maria Królikowska-Olczak. Pierwszy referat pt. „Globalna reforma prawa energetycznego i doświadczenia krajowe” wygłosił zaś prof. Raphaela Heffrona (Uniwersytet w Dundee, Wielka Brytania). Na wstępie prelegent zobrazował jak duży jest sektor energetyczny, wskazując, że do 2040 roku inwestycje w tym sektorze w skali światowej pochłoną 44 tryliony dolarów. Ponadto podkreślił, że 1,8 z każdych 10 dolarów jest przeznaczanych na sektor energetyczny, co też przekłada się na wpływ tego sektora na światową gospodarkę jako całość. R. Heffron wskazał, że tak duże pieniądze w sektorze energetycznym biorą się z olbrzymiego rozwoju infrastrukturalnego sektora, który idzie w parze z negatywnym czynnikiem – zanieczyszczeniem środowiska. Zanieczyszczenie środowiska, niesłusznie spychane na dalszy plan, stało się globalnym zagrożeniem, które znajduje odzwierciedlenie w badaniach – obecnie każdy z krajów świata przeznaczają średnio 6% produktu krajowego brutto na konieczne działania związane z zanieczyszczeniem środowiska, natomiast 16% wszystkich zgonów ma związek z zanieczyszczeniami. Zdaniem R. Heffrona, m.in. w związku z tymi badaniami należy dużo większy nacisk położyć na konieczne zmiany w globalnym prawie energetycznym. Jako główne siły napędowe do wprowadzenia tych zmian R. Heffron wskazał m.in. mechanizmy ekonomiczne, rozwój technologii oraz infrastruktury, bezpieczeństwo wewnętrzne, a także strukturę właścicielską przedsiębiorstw energetycznych. Jako przejaw świadomości konieczności skonsolidowania tych sił napędowych R. Heffron wskazał fakt, że tak wiele państw świata podpisało porozumienie paryskie. Profesor Heffron upatruje w rezultatach płynących z zawarcia tego aktu bezpośrednich efektów w postaci powstawania nowych instytucji prawnych popychających rządy poszczególnych państw do stymulowania ewolucji gospodarek zarówno krajowych, jak i globalnej w kierunku niskoemisyjności.

Kolejnym z prelegentów był prof. Daniele Senzani (Uniwersytet w Bolonii, Włochy), który zaprezentował temat „Prokonkurencyjna regulacja na rynku energetycznym”. Na wstępie D. Senzani zaznaczył, że z prawnego punktu widzenia pojęcie „energii” jest związane z szeregiem różnych towarów i usług, które są ze sobą w jakiś sposób wzajemnie powiązane, ale mimo to często różnią się pod względem właściwych rynków określonych zgodnie z produktem i kryteriami geograficznymi przyjętymi przez UE. Prawo europejskie określa dwa główne obszary: rynek energii elektrycznej i rynek gazu ziemnego. Jednak oprócz nich odnaleźć można też przepisy dotyczące odnawialnych źródeł energii, środków w zakresie klimatu i redukcji emisji gazów cieplarnianych, ochrony środowiska i oceny oddziaływania na środowisko. Konsekwencją tak złożonych

ram prawnych jest przecinający się zbiór interesów publicznych oraz prywatnych, które muszą być zrównoważone przez regulatora rynku oraz odpowiednie prawo. Zdaniem D. Senzaniego, regulacja energetyki zależy od segmentów łańcucha dostaw, która nie zawsze jest możliwa przy uwzględnieniu odpowiedniego stopnia efektywności. Głównym problemem w tym zakresie jest fakt, że na rynkach wyższego szczebla w zakresie źródeł energii stosunki negocjacyjne są nadal definiowane poprzez porozumienia polityczne między suwerennymi państwami lub między dużymi przedsiębiorstwami krajowymi reprezentującymi podstawowe interesy poszczególnych państw. D. Senzani wskazał przy tym, że nie jest łatwo zrównoważyć interesy tej wielkości – na przykład między konkurencyjnością rynku a strategicznym położeniem w zakresie bezpieczeństwa dostaw, które często są sobie radykalnie przeciwstawne – w ramach obecnych europejskich ram instytucjonalnych i prawnych, w których kompetencje są rozłożone między UE i państwa członkowskie.

Następnym prelegentem był Rolands Irklis (Agencja ds. Współpracy Organów Regulacji Energetyki (ACER), Łotwa). Wygłosił on referat pt. „Prawne i praktyczne aspekty współpracy europejskich regulatorów w sektorze energetycznym – dlaczego współpraca regulatorów jest ważna dla europejskich rynków energii?”. W swoim wystąpieniu skupił się na funkcji, jaką ACER pełni w środowisku europejskich regulatorów w sektorze energetycznym. Wskazał, że w ciągu ostatnich kilkudziesięciu lat europejscy regulatorzy energetyki odegrali kluczową rolę w tworzeniu konkurencyjnego i zintegrowanego rynku energii. Współpraca, którą zapoczątkowało dobrowolne utworzenie stowarzyszenia, obecnie przybrało formę ściśle określonych i konkretnych zadań realizowanych przez regulatorów w celu zapewnienia skutecznego funkcjonowania europejskich rynków energii. W dalszej części Rolands Irklis rozwinął kwestię współpracy między unijnymi regulatorami energetyki i procesu decyzyjnego, wskazując oraz po krótko charakteryzując organy, które temu służą, tj.: Rada Europejskich Regulatorów Energetyki (CEER), Agencja ds. Współpracy Organów Regulacji Energetyki (ACER) oraz Forum Regulatorów Energetyki (ERF).

Kolejnym mówcą był prof. Navraj Singh Ghaleigh (Uniwersytet w Edynburgu, Wielka Brytania), który przedstawił temat „Nowe podejścia do finansowania projektów energetycznych”. N. Singh Ghaleigh swoje wystąpienie rozpoczął od wskazania, że jeśli chcemy uniknąć raptownego ocieplenia klimatu, konieczne jest natychmiastowe działanie polegające na przejściu na gospodarkę niskoemisyjną, szybsze odejście od konwencjonalnych źródeł energii, maksymalnie ograniczając stosowanie węgla z celem na jego wyeliminowanie z miksu energetycznego po 2030 roku. Zdaniem prof. N. Singh Ghaleigh przy podejmowaniu powyższych działań szczególną uwagę należy poświęcić krajom rozwijającym się, w których próba zrównania się poziomem ekonomicznym z krajami rozwiniętymi często idzie w parze z nadmiernymi emisjami. Podkreślił on, że w krajach tych brakuje środków na ograniczenie emisji, a sam rozwój wysokoemisyjny finansowany jest w dużej mierze ze źródeł europejskich. Na przykładzie Wielkiej Brytanii wskazał, że z jednej strony na ograniczenie emisji w krajach rozwijających się w latach 2016–2021 przez UK International Climate Finance (ICF) przeznaczone zostanie 5,8 mld funtów, podczas gdy w niedawnej przeszłości Wielka Brytania zainwestowała bardzo podobne sumy, poprzez agencję rządową UKEF, w działania promujące działalność związaną z paliwami kopalnymi na dużą skalę. Według badań prof. N. Singh Ghaleigh’a. W latach 2010–2018 UKEF wspierała projekty energetyczne o wartości

3,86 miliarda funtów, z czego 95%+ przypada na paliwa kopalne. W związku z powyższym należy podjąć kroki w celu zapewnienia, aby wszystkie polityki, programy i decyzje inwestycyjne uwzględniały możliwy zakres zmian klimatycznych.

Ostatni referat w tym panelu – „Elektromobilność jako sposób na realizację celów zrównoważonego rozwoju” – przedstawił dr hab. Adam Szafrąński (Uniwersytet Warszawski). Na wstępie prelegent podkreślił, że na zasadę zrównoważonego rozwoju jako zasadę pojemną znaczeniowo wskazuje *Agenda 2030 na rzecz zrównoważonego rozwoju* przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne ONZ w 2015 roku. Dokument określił 17 podstawowych celów zrównoważonego rozwoju, których realizacji mają się podjąć państwa członkowskie ONZ. Polska wykonując swoje zobowiązanie przygotowała raport „Realizacja Celów Zrównoważonego Rozwoju w Polsce”, w którym elektromobilność została wskazana wprost w dwóch miejscach. Najpierw w celu nr 7 wskazano „Program Rozwoju Elektromobilności” jako ten, który ma służyć skoncentrowaniu środków publicznych na rozwoju sektora pojazdów elektrycznych w Polsce oraz budowie infrastruktury dla paliw alternatywnych w 32 polskich aglomeracjach. Następnie w celu nr 11, którego realizacji ma służyć działanie polegające na tworzeniu warunków do rozwoju elektromobilności. Zdaniem A. Szafrąńskiego, w Agendzie 2030 unijny ustawodawca nie dołożył należytych starań by promować elektromobilność, wobec czego konieczne są działania legislacyjne państw członkowskich. Polski ustawodawca, w oparciu o dwa wyraźne powiązania elektromobilności z celami Agendy 2030 wskazanymi powyżej opracował w 2017 roku „Plan Rozwoju Elektromobilności” zakładający między innymi wprowadzenie pojazdów elektrycznych do floty administracji rządowej i samorządowej oraz rozwój infrastruktury służącej ładowaniu pojazdów elektrycznych, który następnie znalazł swoje odzwierciedlenie w ustawie o elektromobilności i paliwach alternatywnych. W ostatnim fragmencie wystąpienia A. Szafrąński wskazał na kluczowe aspekty ustawy o elektromobilności, a wśród nich uregulowanie czynności, jaką jest ładowanie pojazdu elektrycznego na stacji ładowania. Autor wskazał, że wówczas nie dochodzi do sprzedaży energii, co byłoby problematyczne, gdyż handel energią jest reglamentowany, ale do realizacji usługi ładowania pojazdu.

Moderatorem drugiego panelu była dr Anna Górczyńska (Uniwersytet Łódzki). Panel rozpoczął się od wystąpienia prof. Tiny Hunter (Uniwersytetu w Aberdeen, Wielka Brytania). T. Hunter podjęła tematykę zmieniającej się roli państwowych przedsiębiorstw naftowych oraz zmieniającego się wpływu tychże na międzynarodowe rynki energetyczne. Prezentacja rozpoczęła się od krótkiego scharakteryzowania działalności państwowych koncernów naftowych oraz wskazania największych producentów na rynku. Autorka posługiwała się szczegółowymi diagramami, obrazującymi poziom produkcji paliw, a także poziom rezerwy oraz uwarunkowania geopolityczne związane z państwowymi koncernami naftowymi. W dalszej kolejności prelegentka skupiła się na potencjalnym wpływie na rynek energii państwowych koncernów naftowych oraz nakreśliła fundamentalne różnice w funkcjonowaniu koncernów prywatnych i państwowych. W dalszej części wystąpienia autorka dokonała prawnej analizy postępowań z zakresu przedstawionej przez nią tematyki. Omówione zostały m.in. sprawy: *Statoil/Equinor, Mexico i Pemex* oraz *Saudi Aramco*. Po dokonaniu analizy każdego z przypadków, popartego danymi widocznymi na diagramach, miało miejsce podsumowanie prezentacji, które spotkało się z dużym zainteresowaniem publiczności.

Jako drugi – na temat „Tworzenia narodowych czempionów na rynku energetycznym” – głos zabrał prof. nadzw. dr hab. Mariusz Golecki (Uniwersytet Łódzki, Członek Rady Nadzorczej Grupy LOTOS S.A.). Prezentację rozpoczęły określone przez prelegenta „Wielkie narracje”. Narracja końca historii w zestawieniu z końcem wolnego rynku przedstawiła historyczne tło dla omawianego zagadnienia. W dalszej kolejności, mówca skupił się na scharakteryzowaniu i odniesieniu do tematyki efektu pandemii oraz prywatnych i publicznych zachęt jako problemu dotyczącego wielu instytucji, występujących na rynku energetycznym. Profesor Golecki zwrócił również uwagę na ciągłą ewolucję przepisów w kierunku bardziej elastycznych regulacji. Powiedział on o regulacjach dotyczących własności, a także tych dotyczących bezpieczeństwa energetycznego. Jasno wskazał na bezcenny udział regulacji w tworzeniu wolnego rynku europejskiego. Poruszył również tematykę aktywów strategicznych. Na zakończenie prelegent dokonał podsumowania i przedstawił swoje konkluzje związane z tworzeniem narodowych czempionów na rynku energetycznym.

Kolejną prelegentką była dr hab. Marzena Czarnecka (Uniwersytet Ekonomiczny, ACC Europe). Podjęła ona tematykę cen regulowanych na rynku energii (stan obecnie i perspektywa przyszłości). W pierwszej kolejności skierowała uwagę słuchaczy na cenę za energię dla odbiorców indywidualnym i w tym kontekście dokonała rozróżnienia na dwa rodzaje rynków – rynek, na którym ceny są z góry regulowane przez państwo oraz rynek wolny od tego typu regulacji. Przedmiotem porównania były polskie przepisy w tym zakresie obowiązujące w latach 2016 i 2017 – największa uwaga została zaś poświęcona ustawie – Prawo energetyczne, a także ustawie o zasadach pokrywania kosztów powstałych u wytwórców w związku z przedterminowym rozwiązaniem umów długoterminowych sprzedaży mocy i energii elektrycznej. Kolejną częścią wystąpienia było wskazanie wad i zalet – z przywołaniem licznych przykładów – poszczególnych rozwiązań prawnych. Istotne z punktu widzenia późniejszej dyskusji było pytanie o stosunek i wpływ regulacji cen przez państwo na zjawisko *energy poverty*. W dalszej kolejności prelegentka dokonała analizy decyzji w przedmiocie regulacji cen, zapadłej na obywatelskim forum energetycznym, organizowanym przez Komisję Europejską oraz oświadczenie Komisji Europejskiej w sprawie nowego ładu dla odbiorców energii w kontekście problematyki cen regulowanych na rynku energii. W podsumowaniu M. Czarnecka zgodziła się z zaprezentowanym przez KE stanowiskiem, dotyczącym odgórnego, państwowego ustalania cen na rynku energii, skłaniającym się ku coraz silniejszemu odchodzeniu od regulowania cen energii, przez państwa członkowskie.

Doktor Ignacio Herrera-Anchustegui, LL.M. (Uniwersytet w Bergen, Norwegia) przedstawił problematykę wyłączeń podmiotów działających na rynku energii z zakresu zastosowania dyrektywy 2014/25/EU w sprawie udzielania zamówień przez podmioty działające w sektorach gospodarki wodnej, energetyki transportu i usług pocztowych, uchylająca dyrektywę 2004/17/WE. Wystąpienie rozpoczął on od krótkiego wprowadzenia dotyczącego dostarczania i nabywania energii, a następnie scharakteryzował unijne, generalne wymogi dotyczące ustalania cen energii przez państwa członkowskie. Zwrócił szczególną uwagę na koszty wygenerowania, przesyłu oraz dystrybucji. W dalszej części wystąpienia prelegent rozważał zagadnienie konstrukcji zamówień publicznych na rynku energetycznym w konfrontacji z podejściem zliberalizowanym, które odchodzi od stosowania precyzyjnej i mocno sformalizowanej procedury udzielania zamówień publicznych. Swoje wystąpienie, prelegent zakończył przedstawieniem oczekiwań i przewidywań dotyczących

kształtowania się sytuacji w przyszłości, zwracając uwagę na rezultaty coraz powszechniej występującego podejścia liberalnego i opowiadając się za stopniowym odchodzeniem od skomplikowanej procedury udzielania zamówień publicznych.

Kolejną prelegentką była Annette Jantzen (Sekretarz Generalny Stowarzyszenia National Energy Ombudsman Network, Belgia). Temat jej wystąpienia nosił nazwę „Rozwiązywanie sporów konsumenckich w sektorze energetycznym: od mediacji do oceny efektywności polityki”. Na wstępie prelegentka, krótko scharakteryzowała National Energy Ombudsman Network. Przedstawiła podstawowe cele oraz mechanizmy działania, a także jej strukturę organizacyjną i zasady członkostwa. Dalsza część wystąpienia dotyczyła regulacji prawa UE w zakresie praw odbiorców energii, a także monitorowanie przez National Energy Ombudsman Network parametrów funkcjonowania rynku i budowanych na tej podstawie wniosków dotyczących funkcjonowania sektora energetycznego przez organizację. A. Jantzen zwróciła także uwagę na pozytywną tendencję zwiększania się świadomości odbiorców energii w zakresie przysługujących im praw.

Ostatnim prelegentem panelu był r.pr. Tobiasz Szychowski (Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo S.A, Ośrodek Mediacji Gospodarczej Izby Gospodarczej Gazownictwa). W swoim wystąpieniu poruszył on temat mediacji jako sposobu rozwiązywania sporów przez przedsiębiorstwa energetyczne. Prelegent scharakteryzował całą procedurę mediacyjną, a także osobę mediatora, którą określił jako *outsider*. Zwrócił następnie wagę na szereg zalet postępowania mediacyjnego, w szczególności szybkość postępowania oraz stosunkowo niskie koszty. Mecenas Szychowski postawił pytanie, czy rozwiązanie proponowane przez kodeks postępowania cywilnego rzeczywiście stanowi zachętę dla stron do podejmowania próby mediacji. Zwrócił uwagę na funkcjonowanie Centrum Mediacji Gospodarczej przy Izbie Gospodarczej Gazownictwa, a także na występujące w nim podmioty prowadzące działalność w branży naftowej i gazowej.

Trzeci panel poprowadził prof. nadzw. dr hab. Eryk Kosiński (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu). Jako pierwszy w ramach panelu wystąpił prof. Volkera Roebena (Uniwersytet w Dundee, Wielka Brytania), który swoje wystąpienie poświęcił dywersyfikacji dostaw gazu w UE. Prelegent wskazywał, że jednym z czołowych zadań i celów, które stoją przed UE oraz unią energetyczną jest zwiększanie bezpieczeństwa energetycznego wszystkich państw członkowskich. Cel ten jest realizowany m.in. poprzez współpracę UE z państwami trzecimi oraz organizacjami międzynarodowymi. Zasadniczą uwagę słuchaczy skoncentrował na działaniach zabezpieczających dostawy gazu do państw członkowskich, które pozwalają na ochronę interesów zarówno tych państw, jak i całej UE. Wśród kluczowych działań podejmowanych przez unią energetyczną wskazywał zapewnianie dostaw gazu do państw członkowskich, sposoby tej pomocy, przysługujące narzędzia, organizację pomocy, a także jej zasady. Prelegent wspominał, że od czasu Traktatu z Lizbony, działania w ramach unii energetycznej mają podstawy prawne, stąd nie jest to projekt tylko i wyłącznie polityczny. Sprawia to również, że unia energetyczna stała się tym samym jedną z zasad funkcjonowania Unii Europejskiej i nie prowadzi jej już samodzielnie poszczególne państwa członkowskie. Wśród działań podejmowanych przez państwa członkowskie wskazywał na ochronę inwestycji i ograniczanie wpływów państw spoza Wspólnoty. Jednocześnie podkreślał również znaczenie sąsiadów Unii, w szczególności Ukrainy, która dąży do tego, by być ważnym ogniwem w transporcie i handlu energią z Unią Europejską. Kolejnym prelegentem była dr Gökce Mete (International Energy Charter, Belgia) z wystąpieniem zatytułowanym „Transformacje

energetyczne i bezpieczeństwo inwestycyjne: funkcje International Energy Charter”. W pierwszej części wystąpienia prelegentka wyjaśniała rolę International Energy Charter, charakteryzując jej znaczenie, możliwe do wykorzystania instrumenty prawne i działania. Następnie, scharakteryzowała ona znaczenie i wpływ International Energy Charter jako porozumienia politycznego w zakresie wymiany energii pomiędzy państwami-sygnatariuszami, a także środki ochrony przysługujące w ramach tranzytu energii. Dr Gökce Mete powiedziała, że International Energy Charter w części swoich postanowień jest przestarzała i nieadekwatna do współczesnych realiów sektora energetycznego oraz wskazała na jej propozycje zmian. Zdaniem prelegentki z Brukseli, organizacja winna skupiać swoje działania na ochronie klimatu, na który istotny wpływ ma sektor energetyczny.

Trzeci referat, zatytułowany „Fundamenty transformacji energetycznej – regulacje dla sieci przyszłości” wygłosił r.pr. Michał Motylewski (DENTONS Polska). Prelegent wskazywał na konieczność przededefiniowania i przemyślenia paradygmatów, które powstały w związku z dotychczasowym scentralizowanym funkcjonowaniem sieci energetycznych, co stopniowo będzie ulegać zmianie w związku z rozwojem źródeł odnawialnych i funkcjonowaniem rozproszonych schematów postępowania w sprawach energetycznych. Z uwagi m.in. na zmiany klimatu opracowano reguły, które uzmysłowiły jak nieefektywnie wykorzystywana jest energia. Z czasem okazało się jednak, że reguły te mają tylko i wyłącznie charakter częściowy, z pominięciem całościowej perspektywy ich oddziaływania. Doprowadziło to do licznych problemów, począwszy od nadmiernego rozwoju poszczególnych technologii, aż po ujemne ceny czy zaburzenie przepływów finansowych, co kłóci się z kluczowym założeniem, czyli uzyskiwaniem przychodów. Prelegent podkreślił, że zmiany te w przyszłości dotkną oczekiwania względem sieci energetycznych. Wpłynąć mogą tym samym na oczekiwania względem sieci, zredefiniowanie pojęć „stabilności dostaw energii”, „równowagi między kosztem oraz dostępnością”. Konieczne będzie opowiedzenie się za tym czy energię elektryczną postrzegamy jako towar, czy poprzez pryzmat dostępu do usług. W związku z powyższym, jak wskazuje r.pr. Motylewski, regulacje dla sieci przyszłości powinny tworzyć się z lepszym zrozumieniem wpływu technologii na społeczeństwo, a także z większym naciskiem na identyfikowanie i definiowanie celów polityki publicznej.

Zuzanna Brocka LL.M. (Uniwersytet Łódzki, Uniwersytet w Pawi, Włochy) wygłosiła referat pt. „Konsumpcja własna w systemach użytkownika energii”. Wystąpienie rozpoczęło się od wskazania roli konsumentów w osiągnięciu przez UE zamierzonych celów (dekarbonizacja europejskich gospodarek, zwiększenie udziału energii z odnawialnych źródeł energii). Następnie zwróciła ona uwagę na spoczywający na państwach członkowskich obowiązek zapewnienia unijnym konsumentom możliwości wytwarzania energii odnawialnej, jej przechowywania oraz sprzedaży nadwyżki produkcji, instalowania i wykorzystywania systemów magazynowania energii, otrzymywanie wynagrodzenia na wytworzoną energię wprowadzoną do sieci. Avv. Zuzanna Brocka LL.M. omówiła również pojęcie energii stosowanej na własne potrzeby w ujęciu wspólnym wprowadzoną przez dyrektywę 2018/2001. Ponadto podjęta próba określenia modeli produkcji i konsumpcji energii odnawialnej, jakie zostaną wypracowane w nadchodzących latach, uwzględniając przy tym włoskie doświadczenia w zakresie korzyści czerpanych przez prosumentów w związku ze zwolnieniami taryfowymi.

Następnie głos zabrał Balazs Gyenge (Uniwersytet w Szeged, Węgry). Tematem swojego wystąpienia uczynił on systemy sieci inteligentnych stanowiący alternatywę dla tradycyjnych

sposobów stosowania energii elektrycznej. Prelegent w kontekście strategii „Europa 2020” wskazywał na dwa paradoksalne wymogi, które z jednej strony wymagają od państw członkowskich zwiększenia produkcji energii elektrycznej, jednocześnie kontrolując i możliwie jak najbardziej niwelując negatywny wpływ na środowisko i zrównoważony rozwój. Podniósł on, że analiza danych i obserwacja zachowań prosumentów, nie tylko na szczeblu makroekonomicznym, lecz także w oparciu o gospodarstwa domowe pozwoli na ustalenie faktycznego popytu na energię elektryczną. Inteligentną sieć zdefiniował jako nowoczesny system energii elektrycznej, który wykorzystuje wskaźniki, monitorowanie, komunikację, automatyzację i komputery, aby zwiększyć elastyczność, bezpieczeństwo, wydajność oraz bezpieczeństwo systemów energii elektrycznej. Zdaniem Balazsa Gyenge, inteligentna sieć pozwoli na odpowiednie rozłożenie konsumpcji energii i pozwoli dostosować produkcję energii do potrzeb społeczeństwa. Prelegent zwrócił również uwagę na dwie konsekwencje inteligentnej sieci, pierwszą, pozytywną jest możliwość odpowiedniego dostosowania produkcji energii do popytu, co pozytywnie wpłynie na wydajność produkcji energii i zmniejszy obciążenie systemu. Drugą – zagrożenie może stworzyć jednak fakt, że sieć będzie miała charakter otwarty i opierać się będzie w dużej mierze na generatorach energii innych niż elektrownie.

Ostatni referat w trzeciej sesji wygłoszony przez dr Annę Górczyńską (Uniwersytet Łódzki) dotyczył wspierania odnawialnych źródeł energii przez Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Prelegentka charakteryzowała działania podejmowane przez Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w zakresie ochrony środowiska i jej promowania, a także zrównoważonego wykorzystywania źródeł oraz propagowania postaw wpływających pozytywnie na ochronę środowiska. Doktor Górczyńska scharakteryzowała również znaczenie, warunki oraz rolę dotacji i pożyczek udzielanych przez Fundusz, a także wskazywała na programy na rzecz ochrony środowiska prowadzone przez tenże.

Moderatorem ostatniego panelu w dniu międzynarodowym konferencji był mgr Marcin Kraśniewski. Panelistami byli: Noreen Kidunduhu (Uniwersytet w Dundee, Wielka Brytania), mgr Krystian Kowalewski (Akademia Leona Koźmińskiego w Warszawie, Światowa Rada Energetyczna), mgr Kamil Olczak (Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie), Elias Zigah (Uniwersytet w Dundee, Chaire Economie du Climat, Wielka Brytania – Francja).

Panel rozpoczął się od wystąpienia Noreen Kidunduhu (Uniwersytet w Dundee, Wielka Brytania), która postawiła pytanie: dlaczego energia ze źródeł odnawialnych nie stanowi panaceum w zakresie bezpieczeństwa energetycznego? Na wstępie prelegentka rozwinęła definicję bezpieczeństwa energetycznego, po czym wskazała, że dzisiejsze rządy, opracowując swoje polityki energetyczne, wyróżniają dwa wymiary – długoterminowy i krótkoterminowy. Jako cechy długoterminowego bezpieczeństwa energetycznego autorka wskazała zapewnianie odpowiednich jakościowo, a także przystępnych cenowo dostaw energii tak, aby zaspokajać potrzeby w zakresie rozwoju, jednocześnie chroniąc środowisko. Jako cechy krótkoterminowego bezpieczeństwa energetycznego wskazała zaś utrzymywanie systemu energetycznego, który jest odporny na nieoczekiwane i nagłe zmiany dotyczące równowagi podaży-popytu oraz powiązane konsekwencje w zakresie cen. Zdaniem N. Kidunduhu, energia pozyskiwana z odnawialnych źródeł energii nie jest w stanie niezależnie zapewnić bezpieczeństwa energetycznego z kilku przyczyn. Jako pierwszą z tych przyczyn wymieniła ona problemy dystrybucyjne związane z energią

pochodzącą z odnawialnych źródeł, drugą zaś – zmienność warunków pozyskiwania energii związanych z nieprzewidywalnością stopnia zmian pogodowych. Natomiast trzecią i ostatnią z poruszanych przeszkód był problem infrastrukturalny związany z koniecznością budowy kosztownych i materiałochłonnych magazynów energii w pobliżu źródeł OZE.

Krystian Kowalewski wygłosił referat pt. „Pakiet czysta energia dla wszystkich Europejczyków, nowy model rynku, nowe wyzwania”. Na wstępie wyjaśnił, że tytułowy pakiet to zbiór ośmiu aktów prawnych dotyczących rynku energii elektrycznej, zarządzania ryzykiem, efektywności energetycznej, odnawialnych źródeł energii, energooszczędności budownictwa, pozycji prawnej i zadań ACER, a także zarządzania unią energetyczną. Główną część referatu stanowiło omówienie celów pakietu. Wskazał on, że cele sprowadzają się w głównej mierze do trzech założeń ideologicznych: zwiększenia udziału odnawialnych źródeł energii, efektywności energetycznej oraz wzmocnienia pozycji konsumenta na europejskim rynku energii elektrycznej.

Kolejnym mówcą był Kamil Olczak, który wygłosił referat pt. „Zasada zrównoważonego rozwoju a odnawialne źródła energii”. Swoje wystąpienie rozpoczął on od scharakteryzowania przyjętej przez UE koncepcji zrównoważonego rozwoju, wskazując, że prowadzi ona do powstania coraz liczniejszych instrumentów prawnych wymuszających uwzględnienie aspektów środowiskowych w unijnej polityce energetycznej. Zwrócił szczególną uwagę na akty prawne oraz inne dokumenty stanowiące emanację zasady zrównoważonego rozwoju zarówno na szczeblu międzynarodowym, unijnym, jak i krajowym. Wśród nich autor wymienił oraz krótko scharakteryzował m.in. strategię „Europa 2020”, postanowienia Światowego Szczytu w Rio de Janeiro, Agendę 2030 przyjętą przez Zgromadzenie Ogólne ONZ w dniu 25 września 2015 r. W podsumowaniu K. Olczak wskazał, że zasada zrównoważonego rozwoju stanowi klauzulę generalną, której wypełnienie zostało pozostawione doktrynie i judykaturze w ramach ogólnie zakreślonych celów.

Elias Zigah w ostatnim referacie dnia międzynarodowego postawił następujące pytanie: „Czy istnieje regionalne podejście do przekształcenia systemu energetycznego w Afryce Subsaharyjskiej?”. Na wstępie wskazał on, że choć kraje rozwijające się, zwłaszcza państwa w Afryce Subsaharyjskiej, mają najmniejszy wkład w globalne ocieplenie, wytwarzając zaledwie 1,8% światowej emisji CO₂, to w największym stopniu odczuwają negatywne skutki zmiany klimatu. Następnie omówił najważniejsze postanowienia porozumienia paryskiego oraz zwrócił uwagę na obecność wśród jego sygnatariuszy również państwa Afryki Subsaharyjskiej (m.in. Ghana, Kenia, RPA). W kolejnej części wystąpienia E. Zigah omówił zobowiązania państwa Afryki Subsaharyjskiej w zakresie ich przejścia na gospodarkę niskoemisyjną. Ponadto przedstawił konkretne działania podjęte przez te państwa dla realizacji zobowiązań paryskich: utworzenie rynku obrotu jednostkami emisji w Kenii; konkurencyjny cenowo system aukcji odnawialnych źródeł energii w RPA oraz przyjęcie ustawy o energii ze źródeł odnawialnych w Ghanie w celu wsparcia przejścia na czystą energię.

Po ostatnim wystąpieniu głos zabrała prof. M. Królikowska-Olczak, dziękując uczestnikom za wartościowe wystąpienia i zamykając pierwszy dzień obrad. Organizatorzy po części merytorycznej zaprosili prelegentów, moderatorów oraz pozostałych gości na kolację do Pałacu Biedermanna.

Drugi dzień konferencji miał charakter krajowy. Obrady otworzyła prof. M. Królikowska-Olczak. Po powitaniu został odczytany, skierowany do uczestników, list Minister Przedsiębiorczości,

Jadwigi Emilewicz. W liście Pani Minister nadmieniała, że po wielu latach, kiedy tradycyjny scentralizowany model wytwarzania energii był jedynym dostępnym, osiągnęliśmy obecnie poziom, na którym praktycznie każdy może zostać członkiem rynku energetycznego. Minister Emilewicz, kontynuując myśl, wskazała na atuty pozycji prosumenta w rynku, a także obecności takich jednostek na rynku. Atutami tymi są korzyści zarówno dla interesu publicznego, jakim jest promowanie OZE, jak i dla interesu prywatnego, tj. bezpośrednich korzyści finansowych prosumenta odzwierciedlonych w obniżonych rachunkach za zużycie. Następnie podkreśliła rolę, jaką odgrywa Ministerstwo Przedsiębiorczości w umacnianiu pozycji prosumenta na rynku oraz zwalczaniu barier, które napotykają oni w swojej działalności. Zdaniem Pani Minister aktywna działalność kierowanego przez nią resortu sprawiła, że czysta energetyka rozproszona to już nie przyszłość, ale teraźniejszość. Jednocześnie zapewniła, że Ministerstwo Przedsiębiorczości nie będzie ustawało w dalszym rozwijaniu nowoczesnych technologii wykorzystujących OZE oraz polityki prosumenckiej.

Po odczytaniu listu rozpoczął się pierwszy panel mający charakter dyskusyjny. Tematem przewodnim dyskusji był „Sektor energetyczny wobec współczesnych wyzwań”. Moderatorami tej sesji byli prof. zw. dr hab. Maria Królikowska-Olczak oraz Marcin Kraśniewski, a panelistami: Piotr Bielarczyk (Dyrektor Zarządzający w Banku Ochrony Środowiska), dr Mateusz A. Bonca (Prezes Zarządu Grupy LOTOS S.A.), prof. n. dr hab. Mariusz Golecki, Łukasz Kroplewski (Wiceprezes Zarządu ds. Rozwoju Polskiego Górnictwa Naftowego i Gazownictwa S.A.), Marek Krzysteczko (Członek Zarządu POLENERGIA Obrót S.A.) oraz prof. n. dr hab. Jan Wojtyła (Członek Komisji Nadzoru Finansowego, Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach).

Na wstępie prof. Maria Królikowska-Olczak przypomniała, że problemy, jakimi zajmujemy się podczas konferencji są wynikiem przede wszystkim wdrożenia strategii „Europa 2020”, która spowodowała reformę w zakresie tzw. sektorów sieciowych, do których także należy energetyka. Podkreśliła również, że nowoczesna infrastruktura energetyczna oraz efektywnie działający sektor energetyczny sprzyjają wzrostowi gospodarczemu, a także wzmacniają spójność społeczną i przestrzenną. Kolejno głos zabrał drugi z moderatorów – Marcin Kraśniewski, który wskazał, że jednym z głównych wyzwań dla sektora energetycznego obecnie jest dywersyfikacja kierunków dostaw oraz źródeł energii, a także dekarbonizacja węgla. Następnie zwrócił się on do prof. M. Goleckiego z pytaniem o przyszłość i zastosowanie energetyki jądrowej, w szczególności możliwość zastąpienia przez nią węgla.

Profesor Golecki rozpoczął swoje wystąpienie od identyfikacji źródła problemu. W jego opinii, z jednej strony zakładamy, że energetyka jądrowa będzie w przyszłości istotnym elementem tzw. miksu energetycznego w Polsce. Z drugiej zaś – w przypadku niezrealizowania zakładanych inwestycji, nie wiemy w jaki sposób powstała luka zostanie zapełniona. Następnie odniósł się on do Programu Polskiej Energetyki Jądrowej, który, jego zdaniem, jest programem nazbyt ogólnym. Wskazał, że od strony technologicznej nastąpił znaczący wzrost kosztów budowy nowych siłowni jądrowych ze względu na podniesienie poziomu ich bezpieczeństwa, co jest wynikiem nowych standardów bezpieczeństwa w prowadzonych przez Komisję Europejską *stress test'ach*. Co więcej, w jego opinii obserwujemy obecnie problemy związane z wykonawcami nowych siłowni jądrowych, z którymi zmagają się większość państw członkowskich UE – wiąże się to z dużymi opóźnieniami, a co za tym idzie zwiększeniem kosztów ich budowy. Z drugiej zaś strony obserwujemy rozwój

energetyki jądrowej od strony technologicznej. Nowo tworzone elektrownie odchodzą od dużych reaktorów, na rzecz reaktorów modularnych. Co prawda jest to technologia wciąż niedopracowana, jednak bardzo obiecująca. Mówca zauważył, że obecnie Ministerstwo Energii realizuje program, który dotyczy właśnie takich małych reaktorów. Jego celem jest przede wszystkim zbadanie otoczenia regulacyjnego oraz dostosowanie tegoż do realizacji inwestycji w tym zakresie. W opinii prof. M. Goleckiego jest to program zadowalający, jednak wyczekiwany z dużą dozą niepewności. Wskazał on również, że w obecnie nie jest możliwe całkowite zastąpienie energetyki węglowej energetyką jądrową. Podkreślił jednak, że wprowadzane regulacje uwzględniają energetykę jądrową jako istotny element miksu energetycznego w przyszłości.

Następnie Marcin Kraśniewski zadał pytanie o możliwości wydobywania w Polsce gazu łupkowego oraz jego ewentualnego wpływu na bezpieczeństwo energetyczne Polski. Prof. M. Golecki stwierdził, że niewątpliwie rewolucja łupkowa wpływa na globalny rynek dostaw ropy naftowej oraz gazu. Następnie odniósł się on do przyczyn zaniechania inwestycji w tym zakresie w Polsce. W jego opinii, najistotniejsze znaczenie miały dwa czynniki: koszty wydobywania oraz wielkość zasobów. Podkreślił jednak, że ze względu na zmiany na rynku energii, Polska może skorzystać z rewolucji łupkowej od strony strategicznej jako odbiorca gazu – zaznaczył, że w tym zakresie poczyniono już określone kroki, jakim była chociażby rozbudowa gazoportu w Gdańsku.

O zabranie głosu został następnie poproszony Wiceprezes Łukasz Kroplewski. Na wstępie powiedział on, że PGNiG nie wyklucza w przyszłości powrotu do planu eksploatacji gazu z łupków. Obecnie jednak technologia pozyskiwania gazu łupkowego jest wykorzystywana do wydobywania metanu ze złóż węgla kamiennego. Spółka PGNiG prowadzi obecnie program strategiczny GeoMetan, dzięki któremu wciąż zwiększa wydobywanie tego surowca. Podkreślił, że jest to program niezwykle nowatorski i przy jego realizacji PGNiG współpracuje z innymi spółkami węglowymi. Moderator M. Kraśniewski zwrócił uwagę na znaczenie dywersyfikacji dostaw gazu dla bezpieczeństwa energetycznego, a następnie poprosił Łukasza Kroplewskiego o wypowiedź na ten temat. Prezes Kroplewski podkreślił, że Polska nie dysponuje wystarczającą ilością złóż gazu, pozwalającą na pokrycie naszego rocznego zapotrzebowania w wysokości 18 mld m³. Co więcej, polityka energetyczna państwa do roku 2040 zakłada, że zapotrzebowanie to ma wzrosnąć aż do 27 mld m³ rocznie. Niemniej jednak wskazał on, że polskiemu koncernowi gazowemu sprzyja polityka klimatyczna UE, czysty metan jest bowiem paliwem niezmiernie efektywnym i sprzyjającym zmniejszaniu efektu cieplarnianego. Odnosząc się natomiast do dywersyfikacji kierunków dostaw gazu, Ł. Kroplewski powiedział, że ze względu na nieprzewidywalność partnera wschodniego PGNiG stawia na dostawy z kierunków północnych. W tym celu PGNiG uzyskało własne koncesje na wydobywanie gazu na norweskim szelfie kontynentalnym, który za pośrednictwem rurociągu Baltic Pipe ma być przesyłany z północy wprost do Polski. Prezes Kroplewski powiedział również, że dzięki kontraktom na dostawy gazu zawartym m.in. z Katarą i Stanami Zjednoczonymi, Grupa Kapitałowa PGNiG po 2022 r. stanie się zupełnie niezależna od dostaw surowca z Rosji.

Marcin Kraśniewski zapytał również Łukasza Kroplewskiego o kroki podejmowane przez PGNiG S.A. w dziedzinie badawczo-rozwojowej oraz o współpracę spółki z start-upami. Wiceprezes Zarządu PGNiG ds. Rozwoju wskazał, że obecnie spółka koncentruje uwagę na działalności w obszarze poszukiwań oraz wydobywania. Zaznaczył on jednak, że PGNiG S.A. podejmuje również szereg aktywności w zakresie prac badawczych. Cała grupa kapitałowa planuje wydać

w przeciągu następnych 5 lat ponad 1 mld zł na rozwój i innowacje. Poinformował on również, że PGNiG posiada obecnie w swoim portfelu inwestycyjnym 99 projektów innowacyjnych oraz 44 projekty badawcze.

Następnie Łukasza Kroplewski zapytano o rolę gazu ziemnego w dekarbonizacji oraz miejsce polityki klimatycznej w strategii GK PGNiG. Odpowiadając, podkreślił, że gaz ziemny należy traktować jako paliwo zielone. Z tego względu GK PGNiG realizuje szereg inwestycji w zakresie jego wykorzystania. Zwróci on również uwagę na konieczność efektywnego wykorzystania zasobów naturalnych, ale zaznaczył przy tym, że nie jest możliwe natychmiastowe przejście z energetyki o węgiel na wykorzystującą inne źródła energii.

Następnie Marcin Kraśniewski skierował pytanie dotyczące dywersyfikacji surowcowej do dr. Mateusza Boncy. Prezes Grupy LOTOS powiedział, że rozmawiając o inwestycjach w zakresie energetyki nie można zapominać ich długofalowości i konieczności prowadzenia rachunków zysków i strat również w sposób długofalowy. Podkreślił on także, że Grupa LOTOS S.A. od wielu lat poszukuje alternatywnych źródeł surowców – innych niż dostawy ze wschodu. Kierowana przez niego spółka importuje ropę z różnych kierunków świata – USA, Afryka, Bliski Wschód. Podkreślał jednak, że dywersyfikacja to nie tylko zakup, ale także zdolność negocjacji, logistyka czy optymalizacja produktów, które pozwalają zachować poczucie bezpieczeństwa w sytuacji, w której bezpieczeństwo dostaw mogłoby być zagrożone.

Moderator zapytał dr. M. Boncę o działania podejmowane przez Grupę LOTOS S.A. w obszarze Morza Bałtyckiego, Litwy oraz w Norwegii. Panelista wskazał, że obecność Grupy LOTOS jest szczególnie widoczna na obszarze Norwegii, gdzie prowadzi ona stałe wydobywanie. Podkreślił, że te działania mają przede wszystkim na celu zapewnienie spółce stabilności finansowej i dostaw surowców. Przykładowo wskazał on, że działania te pozwoliły uchronić spółkę i jej klientów przed konsekwencjami wynikającymi z zanieczyszczenia ropy naftowej płynącej z Rosji w kwietniu 2019 roku. Prezes Bonca powiedział, że zamknięcie rurociągu „Przyjaźni” stworzyło sytuację skomplikowaną i poniekąd kryzysową, ale Grupa LOTOS przeszła przez nią w sposób bardzo bezpieczny i niezauważalny w cenie dla klientów – pomimo braku dostaw z Rosji, działania w zakresie dywersyfikacji kierunków pozwoliły Grupie LOTOS zapewnić nieprzerwane dostawy ropy odbiorcom końcowym.

Dalszą część dyskusji poprowadziła prof. Maria Królikowska-Olczak, która pierwsze swoje pytanie skierowała do Marka Krzysteczko o zmiany w ustawie o odnawialnych źródłach energii oraz tzw. ustawę cenową prądu. Na wstępie Prezes Krzysteczko podkreślił, że legislacja jest narzędziem, które odgrywa istotnie ważną rolę w rozwoju odnawialnych źródeł energii. Wskazał, że wprowadzone zmiany pozwoliły m.in. zakontraktować duże ilości energii z energetyki wiatrowej w perspektywie następnych 15 lat. Wspomniał również, że możemy spodziewać się kolejnych zmian w tej ustawie ze względu na konieczność dostosowania jej treści do celów strategicznych przedstawionych w Polityce energetycznej Polski. Zmiany te będą konieczne również po to, aby zwiększyć efektywność dotychczasowych mechanizmów zawartych w ustawie – zapewnić rozwój energetyki z odnawialnych źródeł energii oraz zagwarantować ich wsparcie po najbardziej racjonalnym koszcie. Odnosząc się natomiast do ustawy prądowej stwierdził, że rozwiązanie polegające na obniżeniu podatku akcyzowego oraz opłaty przejściowej mogą uchronić odbiorców końcowych od podwyżki cen energii i należy oceniać je w pełni pozytywnie. Natomiast rozwiązania

zakładające zamrożenie cen energii, w jego opinii są niejasne i wymagają sprecyzowania. Pomimo upływu czasu wciąż brakuje jednak aktów wykonawczych, które konkretyzowałyby regulacje ustawowe. Skutkuje to istnieniem stanu niepewności na rynku energii elektrycznej, nie tylko wśród dostawców energii, lecz także wśród odbiorców końcowych. W jego opinii, koniecznym jest jak najszybsze doprowadzenie do rozwiązań końcowych, które pozwolą na unormowanie sytuacji na rynku.

Prof. Maria Królikowska-Olczak o kierunki rozwoju inwestycji w zakresie ochrony środowiska oraz o wyzwania stojące przed Bankiem Ochrony Środowiska zapytała jego przedstawiciela. Piotr Bielarczyk podkreślał szczególny charakter Banku Ochrony Środowiska na rynku finansowym. Prelegent wskazywał, że jest to bank specjalistyczny, skupiający się przede wszystkim na finansowaniu przedsięwzięć z zakresu szeroko pojętej ekologii i ochrony środowiska – energetyki, termomodernizacji, fotowoltaiki i elektromobilności. Bank Ochrony Środowiska umożliwia ich realizację przy wykorzystaniu m.in. zielonych certyfikatów, białych certyfikatów, zielonych obligacji czy modelu składanego finansowania. Inaczej niż banki komercyjne, oprócz dostarczania pieniędzy na realizację inwestycji, oferuje także usługi doradcze w zakresie ekologii oraz obsługę dokonywanych transakcji. Natomiast do wyzwań stojących obecnie przed Bankiem Ochrony Środowisk Piotr Bielarczyk zaliczył przede wszystkim finansowanie inwestycji z zakresu termomodernizacji i odnawialnych źródeł energii – przede wszystkim energetyki wiatrowej i fotowoltaiki.

Jako ostatni głos zabrał prof. Jan Wojtyła, który został poproszony przez prof. M. Królikowską-Olczak o przedstawienie skutków transformacji energetyki z węglowej na źródła alternatywne. Na wstępie swojej wypowiedzi, podkreślił on konieczność rozpatrywania zmian w zakresie miksu energetycznego w Polsce zarówno w kontekście ekonomicznym, jak i społecznym. Wskazał, że zgodnie z raportem przedstawionym przez Komisję Europejską, spośród wszystkich państw członkowskich UE, transformacja energetyczna najsilniej uderzy właśnie w Polskę. Polska Grupa Górnicza jest obecnie jednym z największych pracodawców w przemyśle wydobywczym w całej Europie. Co więcej, węgiel wciąż pozostaje surowcem najtańszym. W jego opinii, ewentualna likwidacja polskiego górnictwa będzie miała zatem bardzo daleko idące skutki zarówno ekonomiczne, jak i społeczne. Nie jest więc możliwe rozpatrywanie dekarbonizacji wyłącznie w wymiarze eksperckim. Koniecznym jest bowiem wzięcie pod uwagę wszystkich innych czynników mających znaczenie dla tego procesu, w tym także czynników społecznych. Przede wszystkim dekarbonizacja musi być rozpatrywana jako proces. Nie jest możliwe zastosowanie podejścia rewolucyjnego. Niezbędna jest natomiast strategia długoterminowa. Jej elementem powinien być dialog społeczny, który pozwoli na uniknięcie zbędnych konfliktów oraz wybór właściwego modelu ekonomicznego pozwalającego na stabilną transformację energetyczną.

Kolejnej sesji przewodniczył prof. n. dr hab. Bartłomiej Nowak (Akademia Leona Koźmińskiego w Warszawie). Pierwszym prelegentem była zaś prof. zw. dr hab. Anna Walaszek-Pyziół (Krakowska Akademia im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego), która przedstawiła referat pt. „Solidarność energetyczna – bezpieczeństwo energetyczne”. W referacie dokonała ona analizy art. 194 ust. 1 TFUE, zgodnie z którym w ramach ustanawiania lub funkcjonowania rynku wewnętrznego oraz z uwzględnieniem potrzeby zachowania i poprawy stanu środowiska polityka UE w dziedzinie energetyki ma na celu, w duchu solidarności między państwami członkowskimi, zapewnienie bezpieczeństwa

dostaw energii. Profesor Walaszek-Pyziół w referacie zadała pytanie, w jaki sposób powinno się interpretować sformułowanie „ducha solidarności” oraz poprzez jakie środki prawne UE może zapewnić urzeczywistnienie współpracy pomiędzy państwami członkowskimi, w celu zapewnienia realizacji jednego z podstawowych celów UE.

Kolejnym prelegentem był dr hab. Michał Domagała (Katolicki Uniwersytet Lubelski im. Jana Pawła II w Lublinie), którego referat dotyczył pokrycia zapotrzebowania na paliwa i energię z punktów widzenia celów regulacji. W referacie przedstawione zostały prawne aspekty kształtowania poziomu cen paliw i energii oraz działania natury regulacyjnej, jakie powinny zostać podjęte, aby możliwe było pokrycie zapotrzebowania na paliwa i energię w sposób ekonomicznie uzasadniony. Profesor Domagała analizie poddał m.in. prawne podstawy działań *stricte* regulacyjnych, takich jak taryfowanie, jak również innych aktywności organów państwa (parlamentu), które posiadają bezpośredni wpływ na poziom cen i stawek opłat oraz inne koszty zużycia paliw energii. W podsumowaniu referatu prelegent postawił tezę, zgodnie z którą pokrycie zapotrzebowania na energię należy traktować jako publiczne prawo podmiotowe w aspektach zarówno pozytywnym, jak i negatywnym. Rozumie on przez to, że odbiorca energii elektrycznej ma prawo do tego, aby cena dostarczanej mu energii była uzasadniona ekonomicznie, czyli oparta na zasadzie kosztów ekonomicznie uzasadnionych.

Ostatnim mówcą w drugiej sesji był dr Zdzisław Muras (Urząd Regulacji Energetyki), który wygłosił referat pt. „»Usługa« na infrastrukturalnych rynkach paliw i energii w świetle swobody przedsiębiorczości i swobody usług”. Prelegent w swoim wystąpieniu skupił się na pojęciu „usługi” po czym wskazał, że na energetycznych rynkach infrastrukturalnych podstawę wykonywania działalności przez sieciowe przedsiębiorstwa energetyczne stanowi *ex definitione* „świadczenie usług” natomiast przez przedsiębiorstwa wytwórcze – wytwarzanie energii elektrycznej. Doktor Muras podkreślił, że wejście na rynek, pozostawanie na nim oraz wyjście są ograniczone licznymi uwarunkowaniami regulacyjno-reglamentacyjnymi. W podsumowaniu prelegent wskazał, że określenie czym *de facto* jest „usługa” pozostaje aktualnym problemem badawczym, ponieważ jasność podziałów w tym obszarze dodatkowo komplikuje znajdujące dość szerokie zastosowanie na rynkach energetycznych pojęcie „usług świadczonych w ogólnym interesie gospodarczym”, które nie doczekały się jak dotychczas zdefiniowania ani w literaturze, ani w judykaturze.

W części popołudniowej odbyły się dwie sesje złożone z trzech panelów równoległych – pierwsza sesja: „Finansowanie w sektorze energetycznym”; „Odnawialne źródła energii”; „Sektor energetyczny – między regulacją a konkurencją” i sesja druga: „Ochrona konkurencji i konsumentów w sektorze energetycznym”; „Regulacja w sektorze energetycznym”; „Bezpieczeństwo energetyczne – wybrane zagadnienia”.

Panel „Finansowanie w sektorze energetycznym” moderowała prof. Anna Walaszek-Pyziół. Jako pierwszy głos zabrał r.pr. Paweł Hawranek (HAWRANEK Kancelaria Radców Prawnych), który przedstawił referat pt. „Obrót instrumentami finansowymi w ramach wyłączenia dla działalności dodatkowej w przedsiębiorstwach energetycznych. Uwagi praktyczne o testach działalności dodatkowej”. W swojej wypowiedzi przedstawił zasady zarządzania poziomem ryzyka, do czego wykorzystuje się instrumenty finansowe w świetle funkcjonowania przedsiębiorstw energetycznych na rynku energii. Jako najpopularniejsze spośród instrumentów finansowych wskazał on kontrakty *forward*, *futures* oraz opcje i kontrakty wymiany (*swap*). Wskazano także na znaczenie

dyrektywy 2014/65/UE z 15 maja 2014 r. w sprawie rynków instrumentów finansowych oraz zmieniającą dyrektywę 2002/92/WE i dyrektywę 2011/61/UE (MIFID II) jako środki, które zapobiec mają kolejnym kryzysom finansowym na światową skalę. Mecenas Hawranek powiedział również, że dyrektywy te pomimo niewątpliwych zalet generują również koszty, a także ryzyko regulacyjne i ryzyko zgodności.

Dyrektor Anna Żyła (Banku Ochrony Środowiska) skierowała uwagę uczestników Konferencji na finansowanie inwestycji energetyki odnawialnej. Powiedziała ona, że czynnikiem, który sprawił, że inwestycje w energetykę odnawialną rozwinęły się znacząco na przestrzeni ostatnich lat jest wzrost świadomości inwestorów. Ten wzrost jej zdaniem wynika ze stawianych wymagań formalno-prawnych, w myśl których wprowadzono obowiązkowy udział energii odnawialnej w miksie energetycznym oraz systemom wsparcia. Systemy wsparcia oferowane przez Bank Ochrony Środowiska skierowane są zarówno do osób fizycznych, jak i podmiotów gospodarczych. Podmioty gospodarcze decydują się na systemy wsparcia z dwóch powodów: realizują je albo na potrzeby własne, albo w celu dostarczania energii elektrycznej dla odbiorców na rynku. Prelegentka wskazała, że różne jest także podejście Banku Ochrony Środowiska do oceny zdolności kredytowej i zabezpieczenia zobowiązań dla poszczególnych jednostek ubiegających się o finansowanie. A. Żyła wskazała także na znaczenie BOŚ dla rozwoju energetyki odnawialnej w Polsce, który na przestrzeni ostatnich lat udzielił kredytów na inwestycje na łączną sumę ponad 4,5 mld złotych.

Ostatni referat pt. „Ustawa o kontroli inwestycji jako mechanizm zapewnienia bezpieczeństwa energetycznego” wygłosił mgr Michał Bałdowski (Uniwersytet Warszawski). Dokonał on analizy przepisów ustawy o kontroli niektórych inwestycji przyjętej w 2015 r., która wprowadziła specjalny reżim prawny nabywania akcji, udziałów, przedsiębiorstwa lub zorganizowanej części przedsiębiorstwa wpisanych jako podlegających ochronie przed próbami przejęcia przez zagraniczne podmioty. Jego zdaniem ustawa odgrywa szczególną rolę w sektorze energetycznym, gdyż ponad połowę podmiotów podlegających ochronie w myśl ustawy stanowią spółki sektora energetycznego lub blisko z nimi powiązane. Jak wskazywał w swej prelekcji, ma to kluczowe znaczenie dla bezpieczeństwa energetycznego państwa, gdyż za sprawą tej regulacji nadzór nad obrotem udziałami lub akcjami tych spółek sprawuje minister właściwy do spraw energii. Michał Bałdowski wskazał także na wady regulacji wynikające zwłaszcza z nieprecyzyjności oraz zbyt dużych luzów interpretacyjnych przyznany ministrowi właściwemu do spraw energii. Prelegent wśród szczególnie problematycznych pod kątem interpretacji wskazywał przepisy dotyczące milczącego załatwienia sprawy, kwestię charakteru prawnego decyzji, możliwości wydania decyzji aprobującej nabycie istotnego uczestnictwa lub dominacji w podmiocie podlegającym ochronie oraz zagadnienia dotyczące zawiadomienia uprzedniego czy następczego.

Panelowi dotyczącemu odnawialnych źródeł energii przewodniczył prof. n. dr hab. Mirosław Pawełczyk (Uniwersytet Śląski w Katowicach). Jako pierwsi w panelu wystąpili mgr Marcin Trupkiewicz (Uniwersytet im. A. Mickiewicza w Poznaniu) oraz r.pr. Michał Tarka (Uniwersytet im. A. Mickiewicza w Poznaniu). Przedstawili oni temat pt. „Rozwój odnawialnych źródeł energii w sektorze mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw. Możliwość rozwiązań prosumenckich w stanie obecnym oraz w perspektywie ich rozwoju”. Celem zaprezentowanego referatu była analiza aktualnego otoczenia prawnego w zakresie statusu prosumenta w polskim prawodawstwie oraz

jego konfrontacja z postulowanymi *de lege ferenda* rozwiązaniami prawnymi umożliwiającymi rozwój odnawialnych źródeł energii w kontekście ich wykorzystania przez prosumentów. Autorzy przybliżyli definicję prosumenta w powszechnym użyciu, jak również w odniesieniu do sektora energetycznego, a następnie omówili unormowania ustawy o OZE, które tworzą instrumenty wsparcia dedykowane prosumentom dysponującym instalacjami OZE o mocy zainstalowanej elektrycznej do 50 kW. W dalszej części wystąpienia odniesiono się do modeli inwestycyjnych, w których mogą funkcjonować mikro-, mali oraz średni przedsiębiorcy dysponujący mikroinstalacjami. Według prelegentów należy wskazać, że *de lege ferenda* instrumentem upustu należałoby objąć również przedsiębiorców, którzy mieliby w tym zakresie zapewniony wybór między sprzedażą energii elektrycznej a korzystaniem z tzw. instrumentu opustu, natomiast wytwórcom energii elektrycznej z mikroinstalacji należy również umożliwić sprzedaż tej energii na zasadach rynkowych do alternatywnych przedsiębiorstw energetycznych zajmujących się obrotem energią elektryczną.

Następnym prelegentem w omawianym panelu był dr hab. Łukasz Gacek (Uniwersytet Jagielloński), który zaprezentował referat pod tytułem „Odnawialne źródła energii w polityce energetycznej Chin do 2030 roku”. Celem wystąpienia było przedstawienie głównych zmian w strukturze energetycznej w Chinach w perspektywie lat 2020–2030 związane z rozwojem odnawialnych źródeł energii. Profesor Gacek wskazał, że w obecnie dominującą pozycję w bilansie energetycznym Chin odgrywa węgiel, niemniej jednak Chiny dążą do ograniczenia zużycia tego surowca przez przemysł i gospodarstwa domowe. Mając na uwadze powyższe, Chiny ogłosiły plan zmniejszenia emisji CO₂ o 60–65% do 2030 r. w stosunku do 2005 r. oraz zwiększenie udziału paliw niekopalnych w konsumpcji energii pierwotnej do 20% w 2030 r. Prelegent wskazał również, że stały spadek cen technologii podnosi konkurencyjność OZE w stosunku do tradycyjnych źródeł energii. W związku z czym, Chiny w ramach planu pięcioletniego (2016–2020) położyły nacisk na rozwój technologii niskoemisyjnych. W podsumowaniu dr hab. Jacek Gacek podkreślił, że Chiny od kilku lat utrzymują pozycję największego inwestora w OZE na świecie.

Ostatnie wystąpienie Panelu III B pt. „Wpływ zmian w otoczeniu regulacyjnym na realizację umów o dofinansowanie inwestycji dotyczących wytwarzania energii z odnawialnych źródeł” wygłosiła dr Magdalena Porzeżyńska (Uniwersytet Warszawski). Prelegentka podczas swojego wystąpienia przedstawiła, jak zmiany w otoczeniu regulacyjnym mogą wpływać na realizację umów o dofinansowanie inwestycji dotyczących wytwarzania energii z odnawialnych źródeł. Jak wskazała prelegentka, wydawać by się mogło, że o tym czy projekt współfinansowany ze środków unijnych zostanie zrealizowany bez konieczności zwrotu pobranych środków, powinien decydować sam beneficjent – poprzez prawidłowe wykonywanie obowiązków przewidzianych w zawartej umowie o dofinansowanie i obowiązujących przepisach. Jednakże w toku realizacji projektu mogą wystąpić okoliczności niezależne od beneficjenta, które wpłyną na jego sytuację prawną. Taka sytuacja potencjalnie może mieć miejsce na skutek zmiany interpretacji obowiązujących przepisów dokonanej przez właściwe organy czy w wyniku zmiany samej treści regulacji w taki sposób, że realizowane przedsięwzięcie przestanie być rentowne w takim stopniu, jak w chwili składania wniosku o dofinansowanie. M. Porzeżyńska odniosła się zarówno do praktyki organów udzielających wsparcia, jak i stanowiska wyrażanego w orzecznictwie.

W panelu pt. „Sektor energetyczny – między regulacją a konkurencją” w roli moderatora wystąpił dr hab. Tomasz Długosz (Uniwersytet Jagielloński). W tej sesji r.pr. Jarosław Sroczyński przedstawił referat zatytułowany „Współpraca przedsiębiorców energetycznych w zakresie prawa konkurencji – pomiędzy umową a zmową”. J. Sroczyński przytoczył sprawę, która miała miejsce w marcu 2019 r., a w której Prezes UOKiK poinformował, o postawieniu zarzutów zawarcia zakazanego porozumienia przedsiębiorcom reprezentującym dwie duże grupy energetyczne i ich menedżerom. Zarzuty postawione przez Prezesa UOKiK dotyczą podziału lokalnego rynku energii cieplnej, za którego przejawy uznano wycofanie się przez jednego z przedsiębiorców w uzgodnieniu z drugim z budowy źródła ciepła, uzgodnienia w zakresie podziału klientów, a także dokonywanie wspólnych ustaleń w zakresie cen ciepła. Na kanwie tej sprawy J. Sroczyński poddał analizie najważniejsze obszary ryzyka prawnego, wiążącego się ze współpracą podejmowaną przez przedsiębiorstwa ciepłownicze. Mecenas Sroczyński wskazał, że przedsiębiorstwa ciepłownicze funkcjonujące w środowisku monopolu naturalnego współpracują ze sobą na wielu płaszczyznach, takich jak budowa sieci i przyłączanie do niej nowych odbiorców, przesyłanie, dystrybucja i sprzedaż ciepła, dostawy wieloletnie itp., w związku z czym Prezes UOKiK, dokonując oceny czynności podejmowanych przez tych przedsiębiorców nie może stosować tej samej miary, co w przypadku innych gałęzi przemysłu. W dalszej części wystąpienia prelegent wskazał, że tak szeroki zakres współpracy przedsiębiorców ciepłowniczych w połączeniu z brakiem uwzględnienia specyfiki rynku przez Prezesa UOKiK może prowadzić do nałożenia przez niego, kar pieniężnych sięgających 10% obrotu rocznego danego przedsiębiorstwa. Dodatkowo sankcje mogą dotknąć także osoby kierujące tymi przedsiębiorstwami, którym grożą kary aż do 2 milionów złotych. W ocenie prelegenta Prezes UOKiK nie jest odpowiednim organem do stosowania tak dotkliwych sankcji w sektorze, którego funkcjonowanie tak znacząco odbiega od typowych mechanizmów wolnorynkowych.

Kolejnym z prelegentów był mgr Michał Karpiński (Uniwersytet Śląski w Katowicach), który przedstawił temat: „Relacja kompetencji Prezesa URE oraz Prezesa UOKiK na wybranych przykładach – konkurencja czy synergia?”. W swoim wystąpieniu M. Karpiński położył nacisk na konieczność zagwarantowania ochrony praw poszczególnych odbiorców, która nie ogranicza się wyłącznie do sfery stanowienia prawa, ale również aktywności organów administracji publicznej, których celem jest zapewnienie właściwego funkcjonowania rynku energetycznego w oparciu o przyznane im kompetencje. Referent wskazał różnice pomiędzy kompetencjami Prezesów URE a UOKiK, a następnie na potencjalne ryzyko wystąpienia sporu kompetencyjnego zarówno o charakterze negatywnym, jak i pozytywnym. M. Karpiński podkreślił, że taka sytuacja, w której oba organy są bądź uważają się za uprawnione do działania nie będzie *per se* oznaczać, że powstanie spór kompetencyjny. W podsumowaniu Michał Karpiński podkreślił, że niewykluczone są sytuacje, w których rozstrzygnięcie w tym samym stanie faktycznym będzie mogło być dokonane w oparciu o dwie różne grupy norm niezależnie od siebie, a co za tym idzie – jeden stan faktyczny może wiązać się z wydaniem przez wspomniane organy rozstrzygnięć, które w swojej istocie odrębnie interpretują taki stan faktyczny przez pryzmat norm prawa antymonopolowego oraz prawa energetycznego.

W drugiej sesji równoległej odbył się panel dotyczący ochrony konkurencji i konsumentów w sektorze energetycznym. Panelowi przewodniczyła prof. n. dr hab. Monika Namysłowska

(Uniwersytet Łódzki). Panelistami byli: mgr Marcin Kamiński (Uniwersytet Warszawski), Michał Pater (Uniwersytet Łódzki), mgr Paweł K. Domagała (Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie),

Referat Marcina Kamińskiego dotyczył najnowszych działań KE z zakresu prawa ochrony konkurencji w sektorze energetycznym. W pierwszej kolejności prelegent przytoczył istotne rozstrzygnięcie KE, dotyczące zobowiązań przyjętych przez Gazprom w ramach postępowania w sprawie potencjalnego nadużywania pozycji dominującej przez tę spółkę. Prelegent przytoczył także przykład postępowania przeciwko *Bulgarian Energy Holding*, dotyczącego zintegrowanego pionowo przedsiębiorstwa, które według Komisji, nadużywało pozycji dominującej. Następnie przedstawił postępowanie w sprawie działań Transgazu – rumuńskiego przedsiębiorstwa będącego operatorem systemu przesyłowego. W ostatniej części referatu Marcin Kamiński omówił komunikat KE w sprawie *Bulgarian Energy Holding – KE* i stwierdził, że przyjęcie wskazanej decyzji to przykład wsparcia przez zastosowanie regulacji prawa ochrony konkurencji mających na celu zapewnienie funkcjonowania konkurencyjnego rynku gazu w UE.

Kolejnym prelegentem był Michał Pater z referatem zatytułowanym: „Szczególna podatność sektora ciepłowniczego, na tle pozostałych sektorów energetycznych, na powstawanie monopolu, oraz wykorzystywanie przez przedsiębiorstwa pozycji dominującej”. Na wstępie przedstawił on zwięzłe charakterystyczne cechy sektora ciepłowniczego. Następnie wskazał na występujący monopol naturalny w sektorze ciepłowniczym. M. Pater omówił również przejawy działań konkurencyjnych na rynku ciepła, wymienił wśród nich m.in. zasadę TPA, rozszerzanie zakresu usług przez przedsiębiorców oraz działania przedsiębiorców mające na celu przeprowadzanie klientów przez proces przyłączania do sieci. Ostatnią i najbardziej rozbudowaną częścią wystąpienia było omówienie przez prelegenta działalności Prezesa UOKiK w zakresie praktyk antymonopolowych. Podał on pod rozwagę cztery decyzje, wydane przez UOKiK na przestrzeni ostatnich lat, oraz ocenił działania Prezesa UOKiK pod kątem ich zasadności i wpływu na rozwój rynku.

Następnie Paweł K. Domagała przedstawiał temat: „(NIE)Bezpieczeństwa odbiorców końcowych energii elektrycznej, w przypadku uruchomienia sprzedaży rezerwowej energii elektrycznej”. Prelegent dokonał oceny wprowadzenia możliwości zmiany sprzedawcy energii elektrycznej oraz wskazał na zagrożenia płynące z tej możliwości. Przedstawił również możliwości nadużyć, jakich dopuszczają się sprzedawcy w trakcie procesu zawierania umów sprzedaży energii elektrycznej. P. Domagała omówił kwestie uregulowania okresów wypowiedzenia przy umowie sprzedaży rezerwowej, którą ocenił jako niekorzystną dla odbiorców końcowych – wydłużony czas, przez jaki odbiorca energii opłacał kilkakrotnie wyższe rachunki za zakup energii elektrycznej. W ostatniej części referatu dokonał on porównania uregulowania sprzedaży rezerwowej energii elektrycznej przewidzianej obecnie i przed nowelizacją w ustawie – Prawo energetyczne.

Równoległy panel – pt. „Bezpieczeństwo energetyczne – wybrane zagadnienia” moderował dr Rafał Zgorzelski (Agencja Rozwoju Przemysłu). Pierwszą prelegentką tego panelu była mgr Anna Mathews (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu). Zaprezentowała ona referat pt. „Bezpieczeństwa dostaw jako jeden z wymiarów unii energetycznej. Kompetencja organów UE i państw członkowskich do regulowania tego obszaru”. Omówiła w nim założenia unii energetycznej oraz wpływ UE poprzez przyznane unijnym organom kompetencje na pogłębianie współpracy państw członkowskich w ramach tego projektu. Zdaniem A. Mathews, współpraca między

państwami członkowskimi w ramach unii energetycznej jest pożądana, ale winna być lepiej skoordynowana na szczeblu unijnym – nieściśłość kompetencji UE i państw członkowskich w obszarze energetyki.

Następnie Michał Maruszak (Kancelaria Linklaters) zwrócił uwagę słuchaczy na systemy wsparcia dla jednostek kogeneracji. Poddał on analizie trzy ustawy, które mogą stanowić źródło pomocy dla wytwórców prowadzących jednostki kogeneracji – ustawę z dnia 14 grudnia 2018 r. o promowaniu energii elektrycznej z wysokosprawnej kogeneracji, ustawę z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii oraz ustawę z dnia 8 grudnia 2017 r. o rynku mocy. Michał Maruszak w swoim wystąpieniu dokonał również oceny nowych rozwiązań ustawowych pod kątem zapewnienia bezpieczeństwa energetycznego państwa i zrównoważonego rozwoju gospodarki.

Następne zagadnienie dotyczące współzależności Federacji Rosyjskiej i państw regionu Morza Kaspijskiego w sferze bezpieczeństwa energetycznego zostało zaprezentowane przez mgr Ewelinę Morawską (Uniwersytet Jagielloński). W referacie wyjaśniła ona na czym polega tytułowa współzależność, a także omówiła znaczenie regionu Morza Kaspijskiego i jego postrzeganie przez Federację Rosyjską przez pryzmat sektora energetycznego. Wskazała również na zmiany polityczne w tej części świata i ich wpływ na realizację projektów energetycznych. E. Morawska przedstawiła również najistotniejsze wyzwania dla zapewnienia bezpieczeństwa energetycznego państw regionu oraz samej Rosji.

Ostatnim prelegentem w tej części konferencji był mgr Łukasz Rabiasz (Uniwersytet Jagielloński), który przedstawił znaczenie dywersyfikacji eksportu surowców energetycznych na przykładzie Turkmenistanu. Zasadniczą część referatu stanowiła prezentacja zagrożeń wynikających z braku zdywersyfikowanych dróg zbytu surowców energetycznych dla krajów-eksporterów – zagrożenia zostały omówione na przykładzie Turkmenistanu. Prelegent wskazał, że gospodarka tego kraju jest uzależniona od eksportu surowców energetycznych do tego stopnia, że nawet chwilowe zakłócenia w jego sprzedaży mogą postawić go w kryzysowej sytuacji. Autor wskazał, że takie uzależnienie negatywnie wpływa na pozycję rynkową Turkmenistanu, którego głównym kontrahentem ze względów infrastrukturalnych oraz politycznych jest Rosja. Rosja, skupując gaz ziemny, narzuca własne ceny, co przyczyniło się m.in. do kryzysu walutowego. Na zakończenie autor podkreślił, że samo dysponowanie bogatymi źródłami surowców energetycznych ma niewielkie znaczenie, gdy na rynku jego zbytu nie ma żadnej konkurencji.

W panelu pt. „Regulacja w sektorze energetycznym”, któremu przewodniczył dr Łukasz Grzejdzia (Uniwersytet Łódzki) wystąpili studenci czwartego roku prawa na WPiA UŁ: Michał Pytkowski, Maciej Groblewski, Mateusz Czuba, Michał Wielec.

Referat zatytułowany „Konsekwencje prawne emisji do powietrza dokonywanych z naruszeniem pozwolenia zintegrowanego i konkluzji dotyczących najlepszych dostępnych technik (BAT)” wygłosił Michał Pytkowski. Dokonał on analizy sankcji prawnych grożących podmiotom prowadzącym instalację, które przekraczają poziom emisji określony w pozwoleniu. Przedmiotem dokonanej przez niego analizy były przekroczenia formalne, tj. emisje dokonywane z przekroczeniem norm niepowodujących szkód w środowisku, bezpośredniego zagrożenia wystąpienia tego rodzaju szkód lub zagrożenia dla zdrowia lub życia.

Maciej Groblewski wygłosił referat pt. „Przepisy ustawy o elektromobilności w świetle unijnych reguł pomocy państwa”, w którym dokonał analizy rozwiązań prawnych wprowadzonych

przez ustawę o elektromobilności i paliwach kopalnych pod kątem ich zgodności z polityką oraz ustawodawstwem UE. Wskazywał on, że ustawa ta dokonała szeregu zmian m.in. w ustawie o podatku akcyzowym poprzez wprowadzenie zwolnienia od podatku akcyzowego samochodu osobowego stanowiącego pojazd elektryczny i pojazd napędzany wodorem, jak również samochodu osobowego stanowiącego pojazd hybrydowy. W dalszej części referatu M. Groblewski podjął się omówienia i oceny stanowiska KE z grudnia 2018 roku w zakresie polskiej ustawy dot. elektromobilności – dozwolona pomoc publiczna.

Następnie Mateusz Czuba wygłosił referat poświęcony uregulowaniom prawnym funkcjonowania małych pojazdów elektrycznych w wybranych krajach UE. Prelegent wskazywał na różne modele funkcjonowania tych pojazdów w wybranych państwach członkowskich UE, w tym pozycji organów nadzorujących transport. M. Czuba dokonał zestawienia oraz porównania uregulowań prawnych obowiązujących w Polsce, Szwajcarii, Austrii, Francji oraz Niemczech. Zwrócił także uwagę na niedoskonałości polskiego systemu prawnego w tym zakresie oraz podkreślał konieczność jak najszybszego wypełnienia powstałych luk prawnych – wprowadzenie definicji legalnej małego pojazdu elektrycznego oraz uregulowań dotyczących jego prędkości maksymalnej oraz wskazanie wymogów, jakim musi sprostać użytkownik takiego pojazdu.

Ostatni referat wygłosił Michał Wielec, którego przedmiotem uczynił opodatkowanie farm wiatrowych podatkiem od nieruchomości. Wskazał on na niestabilność legislacyjną oraz niejednolitą linię orzecznictwą w zakresie podatku od nieruchomości w latach 2017–2018. Wskazał najistotniejsze problemy interpretacyjne, jakie pojawiły się na gruncie ustawy o opłatach i podatkach lokalnych na skutek uchwalenia w maju 2016 roku ustawy o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych. Michał Wielec przybliżył słuchaczom dwie linie interpretacyjn, jakie wykształciły się na skutek rozbieżnego stosowania wskazanych powyżej przepisów. W ostatniej części referatu wyraził swoją opinię na temat niestabilności legislacyjnej oraz orzecznictwej w zakresie przedmiotu opodatkowania (farm wiatrowych).

Konferencję podsumowała prof. Maria Królikowska-Olczak. Zwróciła ona uwagę na wieloaspektowość podjętej tematyki oraz jej praktyczne znaczenie dla wielu podmiotów sektora energetycznego. Uznała, że cele postawione przez Organizatorów zostały w całości zrealizowane. Wyraziła nadzieję, że podjęte rozważania znajdą kontynuację w kolejnych spotkaniach przedstawicieli nauki, administracji państwowej i samorządowej oraz branży energetycznej. Następnie prof. M. Królikowska-Olczak skierowała słowa podziękowania na ręce prof. Mirosława Pawełczyka, dr hab. Marzeny Czarneckiej oraz mgr Marcina Kraśniewskiego za wspólną pracę merytoryczną i organizacyjną nad konferencją. Słowa podziękowania skierowała również do każdego z członków NKPEiSI, doceniając pracę włożoną w techniczną obsługę wydarzenia.

Materiały konferencyjne dostępne są na stronie: <https://www.wpia.uni.lodz.pl/energylawconference>.

Bibliografia

Czuba, M., Modzelewski, W. i Pytkowski, M. (2018). Bezpieczeństwo, regulacja i konkurencja na rynku energetycznym” – II Ogólnopolska Konferencja Naukowa Łódź, 26 kwietnia 2018 r. *internetowy Kwartalnik Antymonopolowy i Regulacyjny*, 5(7), 111–129.

Kraśniewski, M., Modzelewski, W. i Sokół, M. (2017). Bezpieczeństwo i regulacja na rynku energetycznym” – I Ogólnopolska Konferencja Naukowa z okazji pięciolecia działalności Naukowego Koła Prawa Energetycznego i Innych Sektorów Infrastrukturalnych Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź, 24 maja 2017 r. *internetowy Kwartalnik Antymonopolowy i Regulacyjny*, 6(6), 118–131.

Maciej Groblewski

Naukowe Koło Prawa Energetycznego i Innych Sektorów Infrastrukturalnych
Uniwersytetu Łódzkiego
e-mail: maciejhgroblewski@gmail.com

Michał Pater

Naukowe Koło Prawa Energetycznego i Innych Sektorów Infrastrukturalnych
Uniwersytetu Łódzkiego
e-mail: michalpater1996@gmail.com

Wiktoria Pogorzala

Naukowe Koło Prawa Energetycznego i Innych Sektorów Infrastrukturalnych
Uniwersytetu Łódzkiego
e-mail: wiktoria.pogorzala@gmail.com

Michał Pytkowski

Prezes Naukowego Koła Prawa Energetycznego i Innych Sektorów Infrastrukturalnych
Uniwersytetu Łódzkiego
e-mail: michalpytkowski89@gmail.com

Michał Wielec

Naukowe Koło Prawa Energetycznego i Innych Sektorów Infrastrukturalnych
Uniwersytetu Łódzkiego
e-mail: wielec.michal@o2.pl